

ნესტან კუტივაძე

მეათე კანის კონცეპტი გურამ ბათიაშვილის რომან "მეათე კანში"

მე-20 საუკუნის ქართულ ლიტერატურაში ნო-იანი წლები სწორედ ის მიჩნაა, როდესაც ახალი თაობა იწყებს მოღვაწეობას და მრავალ საყურადღებო ტენდენციას ამკვიდრებს, რის გამოც უაღრესად შთაბეჭდავად წარიმართება ლიტერატურული პროცესი. მიუხედავად მოჩვენებითი დათბობისა, ჯერ კიდევ მძლავრია საბჭოთა სისტემა, რომელიც საკუთარი ინტერესების ერთ-ერთ მყარ დამცველად კვლავ მწერლობას იგულვებს და ისიც გარკვეული თემების კულტივირებით, კოდირების არაერთხელ ნაცადი გზით ასახავს, განსჯის, თვალს უსწორებს ეპოქას და, არცთუ იშვიათად, ემსახურება კიდევ მას, მაგრამ მაინც განუხრელად ერთგულებს მარადიულ ღირებულებებს.

ამ პერიოდში იწყებს თავის მოღვაწეობას მწერალი, დრამატურგი, პუბლიცისტი გურამ ბათიაშვილი. მისი მრავალფეროვანი შემოქმედება, განსაკუთრებით, დრამატურგიული ნაწარმოებები იმთავითვე იქცევა მკითხველის ყურადღებას და ხდება ქართული თეატრის მნიშვნელოვანი ნაწილი, რაც განპირობებულია სათქმელის უშუალოდ, მხატვრული გადაწყვეტის ორიგინალურობითა და ავტორის გულწრფელობით. ცნობილი ლიტერატურათმცოდნე ა. ნიკოლეიშვილი პროზაიკოსის შემოქმედებას შემდეგნაირად აფასებს: მან "სიღრმისეულად დაანახა ქართველ მკითხველს ჩვენს მწერლობაში შედარებით მკაფიოდ და ზედაპირულად ნაჩვენები იმ ყოფითი და ეროვნულ-სარწმუნოებრივი სამყაროს შინაგანი შრეები, რომელსაც ქართველი ებრაელები ქმნიდნენ და ამკვიდრებდნენ საქართველოში მათი მრავალსაუკუნოვანი ცხოვრების შედეგად" (ა. ნიკოლეიშვილი, 2008, გვ. 5). სწორედ ზემოაღნიშნული უდევს საფუძვლად მწერლის ინდივიდუალურ ხელწერას, რისი წყალობითაც მას გამორჩეული ადგილი უჭირავს თანამედროვე ქართულ ლიტერატურაში.

გურამ ბათიაშვილის შესაძლებლობები თითქმის სრულყოფილად გამოვლინდა მის რომანებში, რომელთაგან გვინდა გამოვყოთ "მეათე კანი". მასში ასახულია საქართველოს საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ვითარება მე-20 საუკუნის პირველ მეოთხედსა და ბოლო ათწლეულში, ამასთან დასმულია ამ ეპოქებისათვის დამახასიათებელი ზნეობრივი პრობლემები, ებრაელთა სხვადასხვა თაობის წარმომადგენლების წინაშე რომ წამოიჭრება. მეათე კაცად ყოფნის არსი მოვალეობისა და პასუხისმგებლობის რთულ გზაზე გადის და ჭეშმარიტ ფასეულობას, ყველგაუსვლელ ორიენტირს წარმოადგენს, რაც თითოეულ პიროვნებას ასწავლის, როგორ იპოვოს თავისი ამქვეყნიური დანიშნულება, როგორ გახდეს საკუთარი ქვეყნისათვის საჭირო ადამიანი. მეათე კაცის მხატვრული კონცეპტი გულისხმობს ურყევ რწმენას, საზოგადოებრივი საქმისათვის თავდადების უნარს, შინაგან მზაობას, ემსახურებოდე საკუთარ

ხალხს, ატარებდნენ პასუხისმგებლობას შენი თანამემამულეების მიმართ და არა რაოდენობრივად ქმნიდნენ ათ მლოცველს.

რომანის კალენდარული დრო, რომელიც მოქმედება ხდება, 1990-იანი წლების დასაწყისის თბილისია, მაგრამ მხატვრული დრო მოიცავს საუკუნის პირველ მეოთხედსაც და რამდენიმე ბიბლიურ ისტორიასაც, როგორც მარადიულობას, როგორც ყოფის მუდმივად განმეორებად მოდელს.

„მეათე კაცი“ არ არის მრავალპერსონაჟიანი ტექსტი, რაც მკითხველს კარგ შესაძლებლობას აძლევს ზედმიწევნით გაადევნოს თვალი ეპიზოდური მხატვრული სახეების განვითარებასაც, რომ აღარაფერი ვთქვათ მთავარ გმირებზე, რომელთა საშუალებით ავტორი თავის უმთავრეს სათქმელს ამბობს. რომანის მთავარი გმირის — დათოს — სულიერი ტრანსფორმაციით ცხადდება ნაწარმოების კონცეფცია. მისი სულიერი შფოთვა, საკუთარი თავის, დანიშნულების შეცნობისაკენ მტკივნეული სვლა სხვა არაფერია თუ არა დაკარგულ წილში დაბრუნება. სიმბოლურია, რომ დაეჭვებისა და ძიების ამ გზას გმირი აწმყოსათვის სახელის დარქმევით იწყებს. მრავლისმთქმელია ისიც, რომ შემეცნების ამ ფაზაში მყოფი გააცნობიერებს საკუთარ უფუნქციობას. „ზანი რომ გამოხდა, აღარც ლამობდა სახელი მოეძებნა თავისი დროისათვის - ცხოვრების შეფასებამ აზრი დაკარგა. და იყო კი ასეთი აუცილებელი, სახელი დაერქმია დროისა და ყოფისათვის, მაშინ, როცა სხვა, უფრო მძიმე რამ, - აღარავის ვჭირდებო, — აღმოაჩინა, — წერს გ. ბათიაშვილი (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 3). ამგვარი მძიმე სულიერი განწყობილების ფონზე დათოს სისხლსავსე ყოფა ახლო წარსულში, მისი, როგორც არქიტექტორის, რეალიზებული ცხოვრება, აღიქმება ბედნიერ, გარდასულ დროდ, რომელიც, ერთი მხრივ, რომანტიზებულ ელფერს ანიჭებს სევდიან გმირს და, მეორე მხრივ კი, ამძაფრებს თანამედროვეობის მიუღებლობის განცდას. ნიშანდობლივია ისიც, რომ ასეთ სულიერ მდგომარეობაში მყოფი დათო მწერალს სინაგოგასთან თითქმის მექანიკურად მიჰყავს. იმ ნიუანსებს, რომლებსაც ბათიაშვილი წინა პლანზე წამოსწევს, უადრესად დიდი მნიშვნელობა ენიჭება გმირის შინაგანი სამყაროს აღსაქმელად. „იქ შესვლისთანავე მიხვდა, რომ სხვა სამყაროში შედგა ფეხი. სულ რაღაც ორიოდ წუთის წინ შემოვიდა ბეთ ქნესეთში და ეჩვენება, რომ წუთები კი არა, საუკუნე ამოიშრება იქ, გარეთ, ქალაქში ნანახსა და გაგონილს. ...აქ წლებს არაფერი შეეცვალა. კვლავ მშვიდად, უხმაუროდ ინავლებოდა სანთლები, კედელზე ძველებურად ეკიდა ვიდაცის ალერსიანი ხელით გადმოწერილი ლოცვანთა სტრუქონები, ციტატები ბიბლიიდან, ცენტრალურ ადგილს კი — მოსეს ათი მცნება (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 11). ბეთ ქნესეთში არსებული სიმშვიდის, უცვლელობის გამოც არის, ალბათ, რომ საკუთარ გაუცხოებას, დაეჭვებისა და სკეპსისის დამანგრეველ ძალას დათო უფრო მეტად გრძნობს, რაც ათეისტური ეპოქის შვილის განცდაა. გონებით გმირმა კარგად იცის, რომ რწმენა არ ემორჩილება წლებს, საუკუნეებს, ის მარადიული, უცვლელი ფასეულობაა, რომელიც ინახავს წინაპართა ცხოვრების წესს, გაძლევს ცოდნას, როგორც ემსახურო ქვეყანას, შენს ხალხს, „სამყაროს შემოქმედს“. ყოველივე იმას, რასაც მეათე კაცის კონცეპტი მოიაზრებს. დათოსათვის სწორედ ღვთის მცნებათა აღსრულებით ედარებიან ბედნიერი ადამიანები იმ ებრაელებს, სინაის მთის ძირში რომ იღვნენ და მოსეს ხელით იღებდნენ ღვთის მცნებებს, ერთნაირად

რომ ეკუთვნის ყველა ებრაელს, წარსულშიც, აწმყოშიც და მომავალშიც. "გამოდის, რომ ჩვენი დროით კი არ უნდა ვიცხოვროთ, ყოველ დროში ერთი და იგივე საქმე უნდა ვაკეთოთ - ღმერთს უნდა ვემსახუროთ", — წერს პროზაიკოსი და იქვე შენიშნავს, რომ დათო "ამ აზრმა ლამის გააოგნა" (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 13).

ერთი შეხედვით, ეს ნათელი ჭეშმარიტება რატომ უნდა ყოფილიყო შოკისმომგვრელი აღმოჩენა რომანის გმირისათვის? იმიტომ ხომ არა, რომ უფუნქციობის განცდა სწორედ რწმენის დაკარგვით იწყება და მისი დაბრუნების კვლავ მსურველს ბარიერად ესახება. დროის ნიშნის მაძიებელ პერსონაჟს ოპტიმიზმითაც კი უნდა ადავსებდეს წელთა მდინარებაში უცვლელი ფენომენის თუნდაც თავიდან პოვნა. საბოლოოდ ის ამაში რწუნდება, მაგრამ აქეთკენ სვლა მისთვის მარტივი არ არის, რაშიც, ვფიქრობ, თავისი როლი აქვს დაკისრებული მის პირად, ოჯახურ დრამასაც.

1990-იანი წლების ვითარებისა და ბიბლიური იგავების შესახებ სინქრონიული თხრობით მწერალი ოსტატურად გადმოგვცემს სათქმელს. უდაბნოს თაობა რწმენით აღსავსე თაობაა, 90-იანი წლებისა კი სულიერ უდაბნოში მყოფი, რასაც ისიც ასევამს დაღს, რომ ისინი ათვისებული ეპოქის შვილები არიან და დიდი ტკივილის, ფიქრის, თვითშემეცნების მაღალი ხარისხის მიუხედავად, იმდენად არიან სულიერად დარღვეულები, ეგზისტენციური დაეჭვებით მთლიანად მოცული, რომ მათთვის მარტივი არ არის ამ კრიზისის დაძლევა.

რომანის ერთ-ერთი თავის სახელწოდებაა — "დრო". ნაწარმოების ეს მონაკვეთი ორმაგი პლანით გამოირჩევა. დათოს მიერ დასმული ფილოსოფიური კითხვის (რატომ ჩნდება ადამიანი ამ ქვეყნად) პარალელურად მასში აღწერილი პერიოდი მედროვეობისა და ხაზგასმულად უარყოფითი ნიშნით გამოხატული პრაგმატიზმითაა აღბეჭდილი. ამაზე მიგვანიშნებს სიმონისა (რომანის ერთ-ერთი ეპიზოდური პერსონაჟი) და ბრიუსელში დაარსებული ლიტერატურული პრემიის ეპიზოდები, რომლებშიც კარგად ტრავესტირდება ჩვენი ყოფისათვის დამახასიათებელი ბევრი ნაკლი.

დათოს ხახამი აბრამი, მისი ყოფილი მასწავლებელი, შეახსენებს, რომ ადამიანის ვალია, სამყარო უკეთესი გახადოს, სწორედ ეს დააკისრა ღმერთმა, როდესაც თავისი სახიერებით შექმნა (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 104). ხახამის მტკიცე რწმენით, ამას ადამიანი მხოლოდ ღვთის გზით სიარულით შეძლებს. აქამდე ჯერ კიდევ ვერ მისულა დათო, რადგან მას თორის სწავლა ბოლომდე არ მიუყვანია. არადა მისი პროფესია — არქიტექტორობა ახლის ქმნის, შენების, ჩვენ ირგვლივ არსებული სამყაროს გამშვენიერების პირდაპირი და მკაფიო სიმბოლიზებაა.

რწმენის დაბრუნება, შერყეული სულიერების აღდგენა ნიშნავს დათოს გაუცხოების დასრულებას, გადარჩენას, რაც პირდაპირ ღვეს მეთე კაცის კონცეპტში. როდესაც დათო საკუთარ თავს მეთე კაცად აღიქვამს, სწორედ ეს იქნება საკუთარი დანიშნულების პოვნის მიმანიშნებელი და მისი სულიერი კრიზისის დასასრულიც.

მხედველობიდან არ უნდა გამოგვჩიხს, რომ საქართველოში 1990-იან წლებში განვითარებული ტრაგიკული მოვლენები, ფაქტობრივად, იყო ლოგიკური დასასრული ტოტალიტარული ეპოქისა, რომლის დასაწყისი რომანში რაბი

აბესალომის ისტორიითაა გადმოცემული. მისი ცხოვრება დაკავშირებულია ბოლშევიკურ სახელმწიფოსთან, ათეისტურ ტირანიასთან, იმ მოვლენებთან, რომლებიც მე-20 საუკუნის დასაწყისში ვითარდებოდა. თუ დათო საკუთარ ფუნქციას ეძებს, საკანში მყოფი აბესალომისათვის სხვა რამ ქცეულა თავსატეხად — რატომ დასაჯა ღმერთმა? სიკვდილმისჯილთა საკანში მყოფი რაბინი საკუთარ განსაცდელს ღვთის სასჯელად აღიქვამს, რაც არცაა გასაკვირი, მაგრამ ყველაზე მოავარი მაინც ისაა, რომ ახსნა მოუძებნოს ვითარებას, რომელშიც ის აღმოჩნდა. "ამ დღეში იმიტომ კი არ ჩამავლო ღმერთმა, რომ მე დავისაჯო, იმათ აკეთებინებს ისეთ საქმეს, რომ ... ხალხის ასეთ დღეში ჩამვდებს დასჯის ღმერთი" (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 20). ესეც საკუთარი ცხოვრების დაუღალავი განსჯისას ნაპოვნი ერთ-ერთი კანონზომიერებაა, რაბინის მყარი რწმენაა, რომლის საფუძველი სათავეს მაქაბელების ბიბლიური ისტორიიდან იღებს. "მაქაბელების ცხოვრებამ, ბრძოლამ ასწავლა: ძლიერი მხოლოდ ის არის, ვისაც ღვთისმსახურება გაუხდია ცხოვრების მიზნად, ღვთის მსახურება კი მოძალადისაგან დაცვასაც საჭიროებს ხოლმე", — ამბობს ავტორი (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 24). რომანში ცხოველმყოფლადაა აღწერილი ბოლშევიკური ქვეყნის ბრძოლა ეკლესიის, რწმენის წინააღმდეგ. ამ პოლიტიკას ერთნაირად ეწირება მსხვერპლად რაბი და მის მიერ დიდი ძალისხმევით ფასად აშენებული ბეთ ქნესეთი, მართმადიდებელი მღვდელი და სამების ტაძარი.

რომანის საინტერესო ეპიზოდები ეხება ბოლშევიკების მიერ ტაძრების ნგრევასა და ახალი სამყაროს მშენებელი უღმერთო ადამიანების მიერ შექმნილი ატმოსფეროს მხატვრულ ინტერპრეტაციას, რომელიც მინიმალისტური ხერხებით, მაგრამ არაჩვეულებრივი ოსტატობითა და დამაჯერებლობითაა გადმოცემული.

"იცის იოხანანმა, შეგვახსენებს იოხანან ბენ ზაქაის ისტორიას ავტორი, ერი ბრბოდ იქცევა, თუ რწმენა დაკარგა. თუ ებრაელი რწმენას შეინახავს, სამშობლოს დაკარგვაც კი არ ნიშნავს მის ძღვეას — რწმენა მთავარი და არა მიწა. მიწა, სამშობლო არსად გაიქცევა, შენია — სამშობლოსაც რწმენა ქმნის. რწმენა სამშობლოსაც დაგაბრუნებინებს" (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 67). ეს ძველი ბიბლიური სიბრძნე ყოველი ერისათვის მუდმივ ორიენტირად შეიძლება იქცეს, რადგან რწმენაში ყველაზე მეტად ფოკუსირდება ერის იდენტიფიცირებისათვის აუცილებელი მახასიათებლები და სულიერი გადარჩენის, ოჯითშენახვის გზა კონცეპტუალურად აქ კიდევ ერთხელ იკვრება მეათე კაცის ფენომენიც, რომელსაც სიმბოლური დატვირთვა აქვს მთელ რომანში.

აბესალომის ისტორია პირდაპირ კავშირშია საბჭოთა ხელისუფლების ათეისტურ პოლიტიკასთან. სინაგოგის გადასარჩენად გაღებული მსხვერპლის გამო იგი იძულებული გახდა თბილისში დასახლებულიყო, თბილისმა კი არ მიიღო ახალი რაბინი. როცა ერთმა რაბიმ უსაყვედურა, ჯამაათი უპატრონოდ არ უნდა დაეტოვებინაო, მტანჯველ განცდად ექცა თავისი გადაწყვეტილება. ეს დამთრგუნველი გრძნობა, რა თქმა უნდა, არც ერთი ადამიანისათვის არ არის იოლად გადასალახავი. ასეთ დამოკიდებულებასთან ერთად მუდმივად არსებობს ალტერნატიული პოზიციაც, რომელსაც მწერალი თავის გმირს ამგვარად ათქმევინებს: "ეგრე რომ გარჯილიყვნენ, ეგრე რომ მინებებოდნენ მოძალადეთ, ჩვენი ხალხი დღემდე ვერ მოვიდოდა (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 180). თავისთავად გაჩენილი ეჭვი საბოლოოდ მტკიცე რწმენით დაიძლევა. მცნებების ერთგულება

კი ყოველთვის მისი აღსრულებისათვის მოქმედებას გულისხმობს და არა პასიურ ცოდნას. ამ პოზიციის პრაქტიკული გამოხატულებაა აბესალომის დიდი ძალისხმევა ებრაული სკოლების გასახსნელად, რომ ლოცვის ტექსტი მამიდან შვილში ისე არ გადავიდეს, "როგორც რძე ბიღონიდან ბიღონში" (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 176). ეპოქის ტრაგიზმი კი იმით გამოიხატა, რომ ბოლშევიკების მიერ ძალიან შეცვლილ დროში მან ერთი ებრაელიც ვერ აიყოლია. კომუნისტური მორალი აღარ საჭიროებდა ძველ სიბრძნეს. ეს დროის ნიშანი იყო. ამას ერთვოდა საყოველთაო შიშიც, რომელიც ადამიანებს აიძულებდა, თავად ეთქვათ უარი საკუთარ რწმენაზე.

შთაბეჭდავია რომანის კიდევ ერთი მთავარი გმირის - ხახამ აბრამის მხატვრული სახე. სიმბოლურად ის შუა თაობას განასახიერებს. რაბინ აბესალომის მოწაფეა და დათოს მოძღვარი. სწორედ ის უნდა იყოს, არის კიდევ, ერთგვარი მედიუმი, ხიდი, რომელიც სხვადასხვა თაობის ფრაგმენტირებულ ყოფას ერის ისტორიად ამთლიანებს. მის ცხოვრებაში ხვდებიან ერთმანეთს აბესალომი და დათო. " — რატომ, რისთვის არის ჩვენში მეთე კაცი ღირსეული? განა მხოლოდ იმიტომ, რომ მის მომლოდინე ცხრა მლოცველს მდგომარეობას უმსუბუქებს. ბოლოს და ბოლოს, ეს მეთეც გამოჩნდება, შემოეხეტება ვიღაც სალოცავში და ლოცვაც დაიწყება — ეგ არ არის მთავარი. მთავარია, მეთე კაცის ფიქრით ცხოვრება — როცა კაცი მეთეს მომლოდინე ცხრა კაცზე ფიქრობს, იგი ფიქრობს ხალხზე, ქვეყანაზე, ესე იგი ღვთის გზით დადის. თქვენ კი არც ლოცვა გინდათ, არც ხალხსა და ქვეყანაზე ფიქრი, მხოლოდ საკუთარი თავისთვის ცხოვრობთ, საკუთარი თავი გაიხადეთ ღმერთად. ამიტომ ხართ მარტონი და სულცარიელი", — ეუბნება აბრამი დათოს (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 232). ეს სიტყვები, რომლებშიც კარგადაა ჩამოყალიბებული მეთე კაცის, როგორც კონცეპტის, არსი, მთავარი გმირისათვისაც გადამწყვეტი აღმოჩნდა საკუთარი თავის შემეცნების გზაზე.

საყურადღებოა ასეთი დეტალიც. დათოსა და აბრამის საუბარი მუდმივად ხმაურის ფონზე მიმდინარეობს, ამ ხმაურს თბილისის ომი და აფეთქების ხმა ქმნის. ეს ერთ-ერთი პლანია რომანისა, კონტექსტია, რომელშიც ცალკე არსებობს "არა კაც კლა", როგორც მცნება და ამ მცნებისაგან აბსოლუტურად დაშორებული რეალობა.

აბრამის მიერ წარმოთქმული თითქმის ბოლო ფრაზები: "— ურწმუნოება. უსიყვარულოება გტანჯავთ თქვენ და ამიტომ სულ ასეთი ცხოვრება გექნებათ — დაულაგებელი, აწეწილ-დაწეწილი! აბა, სცადეთ და იცხოვრეთ რწმენით! მალე, სულ, მალე იგრძნობთ, რა მთლიანია ადამიანი და ქვეყნიერება..." (გ. ბათიაშვილი, 2001, გვ. 233) ერთნაირად მიემართება მკითხველს, რომანის მთავარ გმირს და ეპოქას, რომელშიც გმირი ცხოვრობს. მასწავლებლის სიტყვები დათოს უკვე საბოლოოდ აჩვენებს ჭეშმარიტების გზას და ასრულებს მის გაუცხოებას, რაც იმას ნიშნავს, რომ იგი მეთე კაცად იწყებს საკუთარი თავის აღქმას. სიმბოლურია ისიც, რომ ამ გზაზე უმთავრესი ფუნქცია მასწავლებელმა, მოძღვარმა შეასრულა.

რომანის სამი პლასტი — ბიბლიური იგავები, აბესალომის ცხოვრება და დათოს სულიერი კრიზისი — გამოკვეთს იმ მცნებების ყავლგაუსვლელობას, მოსეს ხელით რომ მიეცა სინაის მთის ძირში შეკრებილ ადამიანებს. მათ მიერ.

როგორც წინაპრების მიერ, დადებული ფიცის ურყევე მთლიანობა, ერთი მხრივ, გადაარჩენს თითოეულ პიროვნებას და, მეორე მხრივ, ამთლიანებს დროს, კრავს წრეს, რომელსაც გაივლის საკუთარი თავის მაძიებელი გმირი, მისთვის იმ ორგანულ წილში დასაბრუნებლად, საიდანაც ოდესღაც წამოვიდა. ამ თვალსაზრისით, ნაწარმოების სტრუქტურული მოდელი სხვა არაერთი ანალოგიის საფუძველსაც იძლევა, მაგრამ ამგვარი ანალიზი ჩვენს მიზანს არ შეადგენდა.

გურამ ბათიაშვილის "მეათე კაცი" კონცეპტუალური ხასიათის ტექსტია. რომანი გამოირჩევა თემის მხატვრული დამუშავების სიღრმითა და ორიგინალობით, მხატვრული ინტერპრეტაციის მდიდარი არსენალით და არა მხოლოდ ავტორის შემოქმედების, არამედ ქართული პროზის ერთ-ერთ გამორჩეულ და საინტერესო ნაწილად უნდა მივიჩნიოთ.

დამოწმებული ლიტერატურა

გ. ბათიაშვილი, 2001 - გ. ბათიაშვილი, მეათე კაცი, თბ., 2001.

ა. ნიკოლეიშვილი, 2008 - ა. ნიკოლეიშვილი, ნარკვევები ქართველ ებრაელთა ლიტერატურული და პუბლიცისტურ-ჟურნალისტური მოღვაწეობის ისტორიიდან, II, ქუთაისი, 2008.

NESTAN KUTIVADZE

THE CONCEPT OF THE TENTH MAN IN GURAM BATIASHVILI'S NOVEL "THE TENTH MAN"

In the Georgian literature of the 20th century the 60s is the boundary when a new generation appears on the arena and begins to set significant trends because of which an extremely interesting literary process starts to develop. Despite the false signs of warming of the era the Soviet system still remains to be powerful and considers literature to be a firm advocate of its own interests. Through actualization, encryption of certain topics, that has been a time-tested method, literature reflects, criticizes the epoch and often serves it, but still steadily remains loyal to the eternal values.

In this period a writer, playwright, essayist Guram Batiashvili starts his creative work. His creative success along with other works is conditioned undoubtedly by his novels. The novel "The Tenth Man" should be highlighted. It reflects the social and political situation in Georgia in the first quarter and the last decade of the 20th century. It also raises some ethical problems characteristic of the epoch that different generations of Jews had to face. The essence of being the tenth man follows the

difficult path of duties and responsibilities and represents a true value, constant reference point, which teaches every person how to find his mission in this world, how to become a man his own country needs. The artistic concept of the tenth man implies the conviction, the commitment to social work, inner readiness to serve your people, to bear the responsibility towards your countrymen.

Guram Batiashvili's novel is conceptual by its nature and is characterized by the depth of artistic processing and originality of the theme, the rich arsenal of artistic interpretation and it should be considered to be not only one of the most unique and interesting parts of the author's creativity but of the Georgian prose as well.